

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Michaela Basalová

RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK

Bakalářská práce

OLOMOUC 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Rodičovský příspěvek vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 31. března 2014

podpis autora _____

Michaela Basalová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Gabriele Halířové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Obsah

Úvod.....	5
1. Právo sociálního zabezpečení.....	7
1.1 Pojem sociální zabezpečení.....	7
1.2 Právní zásady.....	10
1.3 Sociální zaopatření.....	12
1.4 Dávky státní sociální podpory.....	13
1.4.1 Dávky testované.....	14
1.4.2 Dávky netestované.....	15
2. Rodičovský příspěvek.....	17
2.1 Historie rodičovského příspěvku.....	17
2.2 Rodičovský příspěvek od roku 2008.....	18
2.3 Rodičovský příspěvek od roku 2012.....	20
2.3.1 Nárok na peněžitou pomoc v mateřství.....	21
2.3.2 Čerpání rodičovského příspěvku.....	22
2.4 Zhodnocení a pohled de lege ferenda.....	26
Závěr.....	29
Seznam použité literatury.....	31
Seznam příloh.....	34

Úvod

Rodičovský příspěvek jsem si vybrala jako téma své bakalářské práce nejenom z toho důvodu, že mě zmíněná problematika zajímá, ale také proto, že rozvíjení a rozšiřování mých znalostí v této sféře je pro mě velmi důležité. Sociální oblast má moji pozornost již několik let.

Cílem mé bakalářské práce, jak může být patrné již z názvu, je charakteristika a bližší rozbor rodičovského příspěvku jako dávky poskytované od státu, její zařazení do velkého systému sociálního zabezpečení a rovněž stručný přehled uplatňovaných principů v této dávce. Mojí snahou bude poskytnutí různých pohledů na tuto dávku, výstižné postřehy a úvahy nad danou záležitostí.

Při psaní mé bakalářské práce budu vycházet z různých metod. Využita bude metoda popisná, jejímž prostřednictvím vysvětlím základní pojmy dané problematiky. Neopomenu metodu komparativní, s jejíž pomocí porovnam právní úpravu zákona o státní sociální podpoře z roku 2008 s právní úpravou téhož zákona z roku 2012. Mé úvahy a názory budou v práci také uvedeny. Bakalářská práce je rozdělena do dvou kapitol a jejich jednotlivých podkapitol.

V bakalářské práci s názvem „Rodičovský příspěvek“ vám tento pojem vysvětlím a přiblížím v širších souvislostech. Dále pak zařadím dávku do systému sociálního zabezpečení. Velká část mé práce mapuje postupný historický vývoj dávky, kdy byla nejprve nazývána mateřským příspěvkem, a teprve od roku 1990 ji můžeme nazývat příspěvkem rodičovským. Obeznámím vás i s druhem této dávky, komu je dávka určena a také, jak je poskytována. Seznámení bude patřit i průběhu postupných novelizací zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Úvodní část a vlastně první kapitolu mé bakalářské práce věnuji sociálnímu zabezpečení jako takovému. Co to sociální zabezpečení je, od jakého století můžeme vůbec mluvit o pojmu sociální zabezpečení. Zmínka o sociální politice je součástí prvních stran bakalářské práce.

Rozčlenění a vysvětlení systémů sociálního zabezpečení považuji za potřebné, i když významnější roli v mé práci bude hrát druhý systém, tzv. sociální (státní) zaopatření, kam také řadíme dávku nazývanou rodičovský příspěvek. Vysvětlení zásad a metody financování tohoto druhého pilíře nezůstanou bez povšimnutí.

Kapitola druhá je pak hlavním a klíčovým bodem v celé mé práci. Vymezení právní úpravy této dávky od mateřského příspěvku, následně zákona o rodičovském příspěvku a v neposlední řadě i zákona o státní sociální podpoře je splněno. Poslední zmiňovaný zákon prošel mnoha novelami, ve své práci jsem vystihla ty nejdůležitější a z mého pohledu rozhodující změny, které se zákona dotkly. Malou zmínkou v úvodu druhé kapitoly bude i peněžitá pomoc v mateřství, na kterou rodičovský příspěvek navazuje. Závěrem mé práce je pak stručné shrnutí a zhodnocení této problematiky.

Vzhledem k tomu, že jsem maximální pozornost věnovala výše uvedeným aspektům, detailnější porovnání minulé úpravy a dílčích postupných změn jsem blíže neuváděla. Naopak jsem se zaměřila na právní úpravu, která je účinná v současnosti, se stavem k 1. 1. 2014.

Při zpracování této bakalářské práce vycházím z odborné knižní literatury, právních předpisů, článků z odborných časopisů a internetových zdrojů. U většiny těchto zdrojů je k dané problematice k dispozici velké množství informací. Pro kvalitní zpracování mé práce byly významným přínosem a všechny budou uvedeny na konci mé práce v seznamu použité literatury.

Limit rozsahu práce umožnil poměrně široký tematický záběr, domnívám se však, že některá témata zde zmíněná by zasluhovala mnohem hlubší rozbor. Doufám, že na tuto bakalářskou práci je možné v budoucnu navázat a rozšířit ji, podrobněji popsat jednotlivé pojmy a ukázat nástin vzorových situací při žádosti o tuto dávku. Pro úplné zdokonalení práce by, dle mého názoru, byl i účelně zpracovaný dotazník pro výzkum v této oblasti.

1. Právo sociálního zabezpečení

1.1 Pojem sociální zabezpečení

Sociální zabezpečení je poměrně mladou institucí, která se začala konstituovat jako ustálená organizace až na přelomu 19. a 20. století.¹

Historickými předchůdci pojmu *sociální zabezpečení* byly pojmy *chudinská péče* (anglicky *poor care*), *sociální správa* (anglicky *social administration*) a *sociální péče* (anglicky *social welfare*). Všechny tyto pojmy jsou produktem stavu evropské společnosti počínaje 16. stoletím - až do 1. světové války.²

Sociální zabezpečení je považováno za nejdůležitější nástroj realizace sociální politiky. Pojem sociální zabezpečení patří k těm pojmům, které jsou v obecné mluvě poměrně srozumitelné a chápané, avšak v okamžiku, kdy chceme podat jeho odbornou, vyčerpávající definici, dostáváme se do značných potíží. Žádná z doposud podaných definic nevystihuje tento pojem plně a stoprocentně.³

Sociální péče je pojem, kterým se koncem 19. a počátkem 20. století označovala soustavná péče státu a obce o „*sociálně slabší*“ občany. I odpovědné ministerstvo (dnes Ministerstvo práce a sociálních věcí) se v roce 1918 nazývalo *ministerstvem sociální péče*.⁴

Na tomto místě bych se také ráda zmínila o pojmu *social welfare state*, v podstatě se nejedná o nic jiného, než o teorii sociálního státu. Podle Beveridgeho sociální stát musí usilovat o uspokojení základních potřeb člověka tím, že bojuje proti pěti základním „zlům“:

1. nevědomosti (anglicky *ignorance*),
2. nečinnosti (anglicky *idleness*),
3. nemoci (anglicky *disease*),
4. nouzi (anglicky *want*),
5. zanedbanosti (anglicky *squalor*).⁵

¹ GREGOROVÁ, Zdeňka, GALVAS, Milan. *Sociální zabezpečení*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2000. 25 s.

² TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1 s.

³ GREGOROVÁ, Zdeňka, GALVAS, Milan. *Sociální zabezpečení*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2000. 26 s.

⁴ TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1 s.

⁵ TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 4 s.

Social welfare state je stát se silným veřejným sektorem a výraznými intervencemi vlády do sociální oblasti. Odpovědnost za základní životní podmínky v takovémto státě není věc soukromá, právě naopak, stát se podílí na činnosti v této oblasti. Sociální stát je garantem určité sociální jistoty, snaží se předcházet negativním sociálním událostem a mírnit jejich dopad na členy společnosti.

Aktivní spoluúčast jedince v tomto státě je na místě. Stát si klade za cíl, aby občané ve společnosti byli účastni sociálního dění, aby napomáhali vytváření sociálního systému a v neposlední řadě i harmonizace sociální spravedlnosti. Sociální stát také prostřednictvím svých zákonů vytváří mantinely.

Pojem *social welfare* má význam sociální péče, tedy význam statický. Je proto v současné době stále častěji nahrazován pojmem sociální ochrana. Nedávné zavedení pojmu *sociální ochrany* na půdě Evropské unie je poslední fází relevantního terminologického vývoje.⁶

Velmi významným faktorem v rámci sociálního zabezpečení je sociální politika. Při zkoumání činnosti státu v oblasti sociální na ni musíme zákonitě narazit. Pojem „sociální politika“ patří mezi pojmy, které jsou často užívané, avšak ne vždy si jejich uživatelé uvědomují jejich přesný obsah.⁷ Tento pojem si můžeme definovat jako činnost státu, která směřuje ke člověku, ke kultivaci jeho životních podmínek a jeho potřeb, neustálá činnost sociálních subjektů, která má za cíl fungování sociálního systému. *Je to uvědomělá a cílevědomá činnost státu a některých organizací v sociální oblasti.*⁸ Sociální politiku lze také chápat a charakterizovat na základě principů s ní spojených. Jedná se o princip sociální spravedlnosti, který nám uvozuje 3 dílčí zásady, a to každému stejně, každému podle jeho potřeb a každému podle jeho zásluh. Princip spravedlnosti je významným principem sociální politiky, nicméně je také principem nejproblematictější. Spravedlnost je totiž každým z nás chápána odlišně. To, co se zdá být pro jednoho spravedlivé, už nemusí být spravedlivé pro někoho jiného. Nabízí však ideu toho, jak by v dané společnosti měly být rozděleny vybrané prostředky, co je a mělo by být zohledňováno. *Spravedlností je myšlena jednak spravedlnost v právním smyslu, tj. souhrn právních norem a zásad, a také spravedlnost sociální, která znamená pravidla a prostředky veřejného blahobytu rozdělené mezi*

⁶ TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 4 s.

⁷ GREGOROVÁ, Zdeňka, GALVAS, Milan. *Sociální zabezpečení*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2000. 15 s.

⁸ ČERNÁ, J., TRINNEROVÁ, D., VACÍK, A. *Právo sociálního zabezpečení*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 15 s.

*jednotlivými subjekty.*⁹ Dalším velmi významným principem je sociální solidarita, tvořící stěžejní zásadu, na které je právo sociálního zabezpečení postaveno. Znamená určitou sounáležitost mezi lidmi, připomíná, že člověk v sociální společnosti nemůže existovat izolovaně. Sociální solidarita zároveň spočívá ve financování, ve vytváření zdrojů. Jako třetí uvádím princip participace. Participací potom rozumíme podílení se na něčem, spoluúčast nebo sdílení něčeho. Jednotlivé subjekty sociální politiky mají tedy možnost se podílet, participovat na zajištění životních podmínek. A jako čtvrtý základní princip sociální politiky je princip subsidiarity, u něhož obecně platí známá hierarchie, že každý je povinen nejdříve pomoci sám sobě, pokud toho již není schopný, musí mu pomoci jeho rodina. Jestliže z jakýchkoliv důvodů selže i „ona“, může nastoupit např. obec nebo kraj, a jako poslední možností je žádost o pomoc u státu.

Sociální politiku realizují sociální subjekty. Hlavním sociálním subjektem je stát a jeho orgány. Dalšími subjekty jsou zaměstnavatelé, odborové orgány, obce, občanské iniciativy a spolky, církve, občané, rodiny, domácnosti a jednotlivci. Objekty jsou potom všichni obyvatelé země, ale i určité sociální skupiny anebo jednotlivci.

Nyní je tedy jasné, že „na vrcholu“ nám stojí sociální politika a sociální zabezpečení je jakýsi prostředek ke splnění cílů sociální politiky. Sociální zabezpečení, jak již z názvu vyplývá, nám vytváří tzv. „sociální bezpečnost“. Systémy, nebo chcete-li druhy sociálního zabezpečení, dělíme na tři hlavní pilíře:

1. sociální pojištění,
2. sociální zaopatření,
3. sociální pomoc.

Sociální pojištění je povinný finanční systém, kterým se občan sám nebo někdo jiný občana povinně zajišťuje pro případ budoucí sociální události. Sociální pojištění může být základní nebo doplňkové.¹⁰ V České republice máme v tomto systému zahrnuto nemocenské, důchodové a zdravotní pojištění. Financování tohoto pilíře stojí na zvláštních fondech oddělených od státního rozpočtu vytvořených z přímých účelově určených plateb, tj. z pojistného. Při fondovém financování sociálního pojištění lze rozlišit dva základní vnitřní způsoby, a to:

⁹ GREGOROVÁ, Zdeňka, GALVAS, Milan. *Sociální zabezpečení*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2000. 17 s.

¹⁰ TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 11 s.

- průběžné financování (tzv. „pay-as-you-go“, ve zkratce PAYG), v němž dávky v daném období jsou vypláceny přímo z příspěvků pojištěnců vybraných v tomto období,
- kapitálové financování, které předpokládá, že z vybraných příspěvků se vytváří fond, který je až po určité době schopen krýt náklady na vyplácené dávky.¹¹

Sociální zaopatření je systém poskytování peněžitých dávek v případech definovaných zákonem nebo smlouvou.¹² Je to udělení financí všem těm, kdo splnili podmínky vzniku nároku bez předchozí finanční účasti. V našem státě v podobě dávek Státní sociální podpory (SSP). Touto oblastí se budu podrobněji dále zabývat v následující kapitole.

Sociální pomoc se poskytuje zpravidla jen občanům ve stavu hmotné nouze k uspokojování jejich potřeb v nezbytném či přiměřeném rozsahu.¹³ V této problematice je pozornost věnována hlavně dlouhodobě nezaměstnaným občanům, starým lidem, zdravotně postiženým občanům, ale i lidem v náhlé negativní životní situaci, či v nečekané životní krizi. Do tohoto okruhu pomoci přiřazujeme tři podkategorie:

1. pomoc v hmotné nouzi,
2. sociální péče (osoby těžce zdravotně postižené),
3. sociální služby.

Z dávek, které nám spadají pod tento třetí pilíř, mohu uvést např. příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení anebo příspěvek na péči. Systém je spravován státem a financován ze státního nebo jiného veřejnoprávního rozpočtu.

1.2 Právní zásady

Základní zásady nemáme nikde právně zakotveny, jedná se pouze o předpoklad, který odráží obsah právních norem. Zásady práva se odvíjejí od mezinárodních a vnitrostátních závazků a ústavního pořádku daného státu.¹⁴

Jde o vůdčí zásady, regulativní ideje, které představují východiska práva (právního řádu) nebo určitého právního odvětví. Vyznačují se větší abstraktností, nevyplývají z nich bezprostředně subjektivní práva a právní povinnosti, jako tomu je u právních norem. Z toho

¹¹ GREGOROVÁ, Zdeňka, GALVAS, Milan. *Sociální zabezpečení*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2000. 37 s.

¹² TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 12 s.

¹³ TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení...*, 13 s.

¹⁴ VESELÝ, Jiří a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., 2013. 33 s.

vyplývá, že na rozdíl od norem, které si nemají vzájemně odporovat, je běžné, že principy působí navzájem kontradiktorně. Principy mají velký význam zejména v tvorbě práva, stejně tak se ovšem použijí také při interpretaci práva a při jeho aplikaci. Přestože principy jsou obvykle vyjádřeny v tzv. psaných pramenech práva, nemalý význam mají i principy nepsané, považované někdy i za podpůrné prameny práva.¹⁵

U práva sociálního zabezpečení můžeme hovořit o zásadách obecných a zásadách zvláštních, přičemž obecné zásady jsou typické pro celou oblast této problematiky a zvláštní zásady vystihují jen určitou část sociálního zabezpečení.

Zásady, které řadíme k obecným, jsou zásady komplexnosti, univerzality, sociální solidarity, adekvátnosti, garance a uniformity. Blíže uvádím pouze ty, které mají vztah k druhému pilíři práva sociálního zabezpečení.

Zásada komplexnosti neboli zásada úplnosti patří do skupiny obecných zásad práva sociálního zabezpečení a uvádím ji jako první, protože je zásadou primární a její přítomnost je nezbytná. Právě díky ní je systém kompletní v situacích se sociálními událostmi, musí je řešit a reagovat na ně.

Zásadu univerzality neboli všeobecnosti můžeme chápat vzhledem k subjektům jako všeobecný předpoklad ke splnění kritérií, hovoříme tedy o českém státním občanství, trvalému pobytu na území České republiky aj. Z pohledu druhého, tedy ve vztahu k sociálním událostem, se jedná o takové sociální události, které mohou nastat v životě člověka.

Zásadě sociální solidarity patří pomyslné třetí místo v obecných zásadách práva sociálního zabezpečení. Tato solidarita se projevuje ve dvou rovinách. Vzájemnost „mladých se starými“ nazýváme jako intergenerační, tzv. vně společnosti a solidaritu „zdravých s nemocnými“ potom označujeme jako intragenerační, tzv. uvnitř společnosti. Takováto sounáležitost je nenahraditelnou součástí v systému práva.

Zásada garance neboli solventnosti označuje jistotu, že systém je garantován státem. Tuto zásadu řadím na předposlední místo ve svém výčtu.

Zásada uniformity neboli rovnosti, poslední z obecných zásad práva sociálního zabezpečení vztahující se k druhému pilíři, charakterizujeme jako rovné podmínky pro získání nějaké dávky, ovšem již ne na její stejnou výši.

Právě vyjmenované a stručně vysvětlené základní zásady se vyskytují ve všech třech pilířích práva sociálního zabezpečení, nicméně jsem více rozvedla ty, které mají vztah k sociálnímu zaopatření. Zásady zvláštní, které uvádím následně, jsou charakteristické pro

¹⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právníký slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 791-792 s.

vnitřní výstavbu systému sociálního zabezpečení. Považuji za nutné podotknout, že žádná ze zásad nemůže nikdy existovat samostatně. Propojení jednotlivých zásad a vzájemný vztah je důležitou a nedílnou součástí k jejich pochopení. K zásadám zvláštním potom řadíme zásady sociální potřeby, zabezpečení, garance, iniciace, kompenzace a společenské integrace. Přičemž k druhému pilíři se vztahuje hlavně zásada sociální potřeby.

Zásada sociální potřeby je pravým opakem zásady zásluhovosti, která se uplatňuje v rámci prvního pilíře. U sociální potřeby pouze postačí vznik sociální události, žádné předchozí zasloužení se o dávku není na místě. Tato zásada se projevuje zejména v oblasti státní sociální podpory a sociální pomoci.

1.3 Sociální zaopatření

Druhý pilíř sociálního zabezpečení je v našem státě tvořen z dávek státní sociální podpory. Dávky jsou rozděleny do dvou základních kategorií. Dávky, u kterých se testuje příjem rodiny a dávky, u kterých se příjem netestuje. Proto se dávkám, u kterých se příjem rodiny netestuje, přezdívá „pravé“ a naopak u testovaných dávek existuje pseudonym „nepravé“.

Dávky mají společné určité znaky, jako je poskytování podpory od státu, jsou to tedy dávky státní. Dále mají všechny dávky státní sociální podpory obligatorní charakter. Jedná se o dávky tzv. nepojistné, žadatel o dávku nemusí být dopředu pojištěn, nemusí být pojištěncem. A jako poslední společná vlastnost dávek patřících do druhého pilíře je peněžitá forma jejich poskytování. Dávky jsou tedy vždy finančního charakteru.

Východiskem pro návrh systému státní sociální podpory byla analýza a definování sociálních situací, u nichž stát považuje za potřebné a účelné podílet se na jejich řešení formou nárokových dávek.¹⁶

Systém státní sociální podpory byl zaveden zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. *Státní sociální podporou se stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin a poskytuje ji i při některých dalších sociálních situacích.*¹⁷

¹⁶ BŘESKÁ, Naděžda a kol. *Státní sociální podpora*, Ostrava: nakladatelství Anag, 1995. 7 s.

¹⁷ § 1 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Stát nejenom, že hradí náklady na dávky v celém jejich rozsahu, finančně také zajišťuje náklady vznikající v souvislosti s řízením o tyto dávky.¹⁸ Podpora hlavně pro rodiny s nezaopatřenými dětmi plynoucí z druhého pilíře je tedy financována ze státní kasy, ze státního rozpočtu. Stát na tyto dávky musí mít vždy peníze a příjemce dávek do systému finančně nepřispívá.

Pro druhý systém sociálního zabezpečení existují určitá dělení z různých úhlů pohledů, na jejichž základě poté můžeme řadit jednotlivé dávky státní sociální podpory do následujících skupin.

1. Podle zjišťování příjmů rozlišujeme:
 - testované – přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné,
 - netestované – rodičovský příspěvek, pohřebné.
2. Podle poskytování to jsou dávky:
 - jednorázové – porodné, pohřebné,
 - opakující se – přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek.
3. Testované dávky dle rozhodného období:
 - čtvrtletně – příspěvek na bydlení,
 - ročně – přídavek na dítě.
4. Dělení podle sociální události:
 - narození dítěte – porodné,
 - péče o dítě – rodičovský příspěvek,
 - nezaopatřenost dítěte – přídavek na dítě.

1.4 Dávky státní sociální podpory

V této kapitole se budu zabývat druhy dávek, které nám stát vyplácí ve formě státní sociální podpory, jak se od sebe jednotlivé dávky odlišují a co je pro každou z nich charakteristické. Budu se pohybovat pouze v rozdělení dávek podle testování a netestování příjmů v rodině, jiné možné rozdělení jsem uvedla již v předchozí kapitole.

¹⁸ VOŘÍŠEK, Vladimír a kol. *Lexikon - sociální zabezpečení, zdravotní pojištění*. 1. vydání. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch – Sagit, 2002. 396 s.

1.4.1 Dávky testované

U dávek, kde se testuje příjem rodiny a společně posuzovaných osob je nutné ještě zmínit, co se rodinou vlastně rozumí a jaký je okruh společně posuzovaných osob. Za rodinu se považuje oprávněná osoba a společně s ní posuzované osoby, a není-li těchto osob, považuje se za rodinu sama oprávněná osoba. Společně posuzovanými osobami jsou:

- nezaopatřené dítě,
- nezaopatřené dítě a jeho rodiče,
- manželé, partneři, druh a družka,
- nezaopatřené děti, jejich rodiče, pokud jsou nezaopatřenými dětmi a jsou osamělí, a rodiče těchto dětí.

Dále potom osoby, které trvale žijí s oprávněnou osobou a společně uhrazují náklady na své potřeby.¹⁹

Přídavek na dítě je základní dávkou pro rodiny s nezaopatřenými dětmi, která přispívá ke krytí nákladů spojených s výchovou a výživou dítěte. Jde přitom o dávku, jež je plněním potřeb pro nezaopatřené dítě, i když za nezletilé dítě uplatňuje tento nárok jeho zákonný zástupce anebo případně osoba, u které je dítě v péči. Nárok na tuto dávku závisí na výši příjmu dítěte, přesněji řečeno - osob s ním pro tyto účely společně posuzovaných, tj. příjmu rodiny, který nesmí převyšovat součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,40. Výše přídavku na dítě je však stanovena pevnými částkami, v závislosti na věku dítěte.²⁰ Výše přídavku je pro dítě do šesti let 500 Kč, pro dítě od šesti let do patnácti let činí přídavek 610 Kč a pro nezaopatřené dítě ve věku od 15 let do 26 let činí 700 Kč měsíčně.²¹ Při posuzování nároku na přiznání přídavku na děti se neposuzuje majetek rodiny, ale její příjmy, a to vždy za předcházející kalendářní rok. Jestliže např. v roce 2011 měla rodina nízký příjem a v letošním roce již má vysoký příjem, tak v období od 1. října 2012 do 30. září 2013 bude pobírat rodina přídavky na děti. Dá se tedy říci, že se přídavky na děti vyplácejí zpětně.²²

¹⁹ § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ BŘESKÁ, Naděžda a kol. *Státní sociální podpora s komentářem a příklady 2012*. 14. vydání. Olomouc: nakladatelství Anag, 2012. 84 s.

²¹ PEŠLOVÁ, Radka. *Právní průvodce pečujícími 2012*. 1. vydání. Brno: Moravskoslezský kruh, o. s., 2012. 64 s.

²² *Přídavky na děti v roce 2012* [online]. Finance.cz, [cit. 1. prosince 2013]. Dostupné na <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/336005-pridavky-na-deti-v-roce-2012/>>

Příspěvek na bydlení je obligatorní peněžitá opakující se dávka státní sociální podpory, která se poskytuje v závislosti na příjmu.²³ Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu.²⁴ Cílem této dávky je přispět ke krytí nákladů na bydlení rodinám nebo jednotlivcům s nízkými příjmy.²⁵ Rozhodným obdobím je kalendářní čtvrtletí a i u této dávky je znám okruh společně posuzovaných osob.

Porodné je jednorázovou dávkou poskytovanou v souvislosti s narozením dítěte. Nárok na porodné má žena, která dítě porodila, nebo otec dítěte, jestliže žena, která porodila dítě, zemřela a porodné nebylo vyplaceno této ženě ani jiné osobě. Nárok na porodné vzniká v tomto případě dnem porodu. Kromě matky, popř. otce dítěte, má nárok na porodné také osoba, která převzala dítě do jednoho roku jeho věku na základě rozhodnutí příslušného orgánu o svěřeni dítěte do péče nahrazující péči rodičů. Bylo-li dítě takto svěřeno manželům, náleží porodné jen jednomu z nich, a to na základě jejich dohody. V případě převzetí dítěte porodné náleží i tehdy, bylo-li už vyplaceno matce nebo otci dítěte. V tomto případě vzniká nárok na porodné dnem převzetí dítěte.²⁶ Porodné náleží ve výši 13 000 Kč na první narozené dítě, při současném narození dvou a více dětí náleží částka 19 500 Kč, pokud příjem rodiny za poslední kalendářní čtvrtletí předcházející datu porodu byl nižší než 2,4násobek životního minima rodiny.²⁷

1.4.2 Dávky netestované

Rodičovskému příspěvku bude věnována velká část druhé kapitoly, proto se zde jen zmíním o základních atributech této dávky.

Rodičovský příspěvek je dávka, která je určena rodiči v době, kdy z důvodu osobní a řádné péče o malé dítě nemůže být výdělečně činný, popřípadě jeho výdělečná činnost je omezena.²⁸ Tuto dávku nám upravuje zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře ve znění pozdějších předpisů, konkrétně § 30 a § 31.

Pohřebné je dávka jednorázová a nárok má osoba, která vypravila pohřeb osobě, která měla ke dni smrti trvalý pobyt na území České republiky, nebo byl-li pohřeb vypraven

²³ TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 189 s.

²⁴ § 24 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ BŘESKÁ, Naděžda a kol. *Státní sociální podpora*, Ostrava: nakladatelství Anag, 1995. 63 s.

²⁶ VOŘÍŠEK, Vladimír a kol. *Lexikon - sociální zabezpečení, zdravotní pojištění*. 1. vydání. Ostrava: Nakladatelství Jirí Motloch – Sagit, 2002. 232 s.

²⁷ PEŠLOVÁ, Radka. *Právní průvodce pečujících 2012*. 1. vydání. Brno: Moravskoslezský kruh, o. s., 2012. 62 s.

²⁸ BŘESKÁ, Naděžda a kol. *Státní sociální podpora*, Ostrava: nakladatelství Anag, 1995. 72 s.

v České republice. Splňuje-li podmínky nároku na pohřebné více osob, náleží tato dávka jen jednou, a to osobě, která uplatní nárok jako první. Nárok na pohřebné vzniká dnem pohřbení podle zvláštního právního předpisu.²⁹ Výše dávky potom činí 5 000 Kč.

Základní rysy jednotlivých dávek jsou ve stručnosti uvedeny. Samozřejmě, že problematika jednotlivých dávek státní sociální podpory je v jádru poněkud rozsáhlejší a problematičtější, domnívám se však, že pro určitou představu o vážnosti a důležitosti pojmů toto vyjádření postačuje.

Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, jasně stanoví kritéria a podmínky k získání nároku těchto dávek a jejich následnou výplatu.

²⁹ ČERNÁ, J., TRINNEROVÁ, D., VACÍK, A. *Právo sociálního zabezpečení*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 154 s.

2. Rodičovský příspěvek

2.1 Historie rodičovského příspěvku

Rodičovský příspěvek si prošel jistým vývojem, a to jednak co se názvu týká, tak i ve struktuře zákonů, které ho upravují. Zákon č. 154/1969 Sb., o mateřském příspěvku je první právní úprava pojednávající o této dávce. Je tedy zřejmé, že předchůdcem rodičovského příspěvku byl mateřský příspěvek, jenž se zavádí zmíněným zákonem na konci 60. let 20. století. *Zabezpečoval tehdy ženy, které byly nemocensky pojištěné, po dobu, kdy čerpaly tzv. další mateřskou dovolenou, a to při péči o dítě do jednoho roku věku.*³⁰ Zákon č. 107/1971 Sb., o mateřském příspěvku nově upravuje délku poskytování příspěvku až do dvou let věku dítěte. Po třinácti letech je schválen zákon č. 110/1984 Sb., o změnách zákona o mateřském příspěvku, přičemž ho dále upravuje a doplňuje vyhláška č. 130/1984 Sb., kterou se provádí zákon o mateřském příspěvku. Rozšířil se okruh žen, které na tuto dávku měly nárok, zohledněny byly ženy, které se soustavně připravovaly na budoucí povolání studiem, čili před porodem nebyly ekonomicky činné. Další významnou novelou je zákon č. 50/1987 Sb., o změnách zákona o mateřském příspěvku, který udával přelom v nároku na příspěvek, tedy dávka náležela do dvou let věku dítěte, které se narodilo před 1. lednem 1988, a na dítě do tří let věku, které se narodilo po 31. prosinci 1987. Z toho plyne, že se upravila doba nároku na příspěvek.

S rokem 1990 přišel velký zlom v názvu poskytované dávky. Zákon č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku nahradil stávající mateřský příspěvek. Byla to nově zákonem vytvořená dávka, která byla garantována až do tří let věku dítěte, eventuelně do sedmi let věku dítěte, pokud šlo o dítě zdravotně postižené.

O pět let později, konkrétně k 30. září 1995 skončila platnost zákona č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku. Tato dávka už nebyla uzákoněna samotným zákonem, ale tvořila nedílnou součást zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Rodičovský příspěvek se tudíž od 1. října 1995 řadí k dávkám státní sociální podpory. Tato dávka je určena především pro rodiny s dětmi.

Zákonem č. 113/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře radikálně zvýšil částku poskytované dávky. *Stát od roku 2007 zvyšuje měsíční*

³⁰ HALÍŘOVÁ, G. Nový rodičovský příspěvek a jeho problematické aspekty. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*, 2008, roč. 16, č. 11, 394 s.

rodičovský příspěvek z dosavadních 3696 Kč na 7582 Kč. Příspěvek byl upraven v souvislosti se změnou životního a zavedením existenčního minima a byl odvozen od průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře. Přičemž vyplacení rodičovského příspěvku v roce 2006 stálo státní pokladnu zhruba 13,5 miliardy korun. Po zvýšení rodičovského příspěvku v roce 2007 se zvýšily výdaje na tuto dávku na více než 29 miliard korun.³¹ Z těchto informací je zřejmé, že enormně vzrostly náklady státu na vyplácení této dávky. Novela mimo jiné také zvýšila částku porodného na 17 760 Kč při porodu jednoho dítěte a 53 120 Kč u dvojčat.³² Tento nově zavedený „systém“ nemohl jednoznačně dlouho vydržet, proto byla nezbytná reforma.

2.2 Rodičovský příspěvek od roku 2008

Od 1. ledna 2008, kdy nabyt účinnosti zákon č. 261/2007 Sb., který novelizoval též zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, se rodičovský příspěvek opět mění a vyvíjí. Zde bych ráda uvedla i změny, které se přímo netýkají rodičovského příspěvku, ale považuji za vhodné je zde zmínit. *Dílejší změnou u peněžité pomoci v mateřství bylo vyrovnání délky nároku pro osamělé matky a matky žijící v manželství, a to na jednotných 28 týdnů (37 týdnů v případě porodu více dětí). Do té doby měly osamělé matky nárok na delší mateřskou dovolenou, a to 37 týdnů.*³³ Mimo jiné upravena byla i částka porodného, jejíž výše činila 13 000 Kč za každé narozené dítě. Nárok na tuto jednorázovou dávku měla žena, která porodila dítě. Pokud ovšem žena, která dítě porodila, zemřela a porodné jí nebylo ještě vyplaceno, na dávku měl nárok otec dítěte. Na porodné měla rovněž nárok i osoba, která převzala dítě do jednoho roku věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Rodičovský příspěvek do 31. prosince 2007 činil 7 582 Kč měsíčně do tří let věku dítěte (do sedmi let v případě dlouhodobě zdravotně postiženého dítěte). Nově se výše rodičovského příspěvku stanovila jednak v pevných částkách, a dále pak ve třech různých výměrách v závislosti na věku dítěte, výši peněžité pomoci v mateřství a volbě varianty.³⁴ Výše rodičovského příspěvku činila měsíčně:

- 11 400 Kč ve zvýšené výměře,
- 7 600 Kč v základní výměře,

³¹ Stát nadělí vyšší rodičovský příspěvek [online]. Modernirodina.cz, [cit. 13. ledna 2014]. Dostupné na <<http://www.modernirodina.cz/stat-nadeli-vyssi-rodicovsky-prispevek.html>>

³² HALÍŘOVÁ, G. Nový rodičovský příspěvek a jeho problematické aspekty. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*, 2008, roč. 16, č. 11, 394 s.

³³ Rodičovská péče [online]. Vupsv.cz, [cit. 13. ledna 2014]. Dostupné na <http://www.vupsv.cz/index.php?p=cz_parental_care&site=default>

³⁴ PŘIB, J. Změny v sociálních dávkách od 1. 1. 2008. *Právo a rodina*, 2008, roč. 10, č. 1, 2 s.

- 3 800 Kč ve snížené výměře.

Rodičovský příspěvek se tedy poskytoval po různou dobu, na základě věku dítěte a dalších podmínkách, a to do dvou let věku dítěte, do tří let věku dítěte, do čtyř let věku dítěte anebo do jeho sedmi let.

Ve zvýšené výměře, tzv. *rychlejší čerpání*, náležel rodičovský příspěvek do dvou let věku dítěte za splnění podmínek daných zákonem. Volbu pobírání dávky ve zvýšené výměře tedy mohl provést rodič, jemuž vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství z důvodu porodu anebo převzetí dítěte do péče, na které uplatňuje nárok na příspěvek alespoň 380 Kč za kalendářní den. Zákon dále uváděl i jisté výjimky, pokud byl rodičem muž.

*Do dvou nebo do tří let věku dítěte bylo možné rodičovský příspěvek poskytovat jen na základě volby rodiče.*³⁵ Považuji za důležité zmínit, že jednou zvolenou variantu délky rodičovské dovolené neměl rodič později možnost měnit, zvolená varianta byla nezměnitelná a nepřicházelo v úvahu ji uplatňovat zpětně. Změna volby nemohla být provedena ani rodičem, který převzal dítě do péče poté, kdy už byla volba nároku na příspěvek učiněna dříve.

Rodičovský příspěvek pak náležel v základní výměře do 21 měsíců věku dítěte a poté do tří let věku dítěte, jestliže rodiči nenáležela dávka ve zvýšené výměře a rodič zároveň provedl volbu, tzv. *klasické čerpání*.

Rodičovský příspěvek náležel také v základní výměře do 21 měsíců věku dítěte a dále pak do čtyř let věku dítěte, pokud rodič nutnou volbu neprovedl anebo nesplnil zákonné podmínky. Tato třetí varianta nese pseudonym tzv. *pomalejšího čerpání*.

U zdravotně postižených dětí zůstala zachována jistota nároku na rodičovský příspěvek v základní výměře, a to až do sedmi let věku dítěte.

Nárok na rodičovský příspěvek se nezměnil, pokud rodič umístil dítě do jednoho ze zařízení zřízených za účelem péče o děti v době své výdělečné činnosti, nepřekročila-li tato návštěva zákonem stanovený rámec.³⁶ Zákon počítal s následujícími variantami:

- a) u dítěte do tří let věku nárok na rodičovský příspěvek zůstal zachován, pokud dítě navštěvovalo jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti nejvýše 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci,
- b) u dítěte staršího tří let věku mohlo navštěvovat mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně nebo

³⁵ PŘIB, J. Rodičovský příspěvek od roku 2008 v otázkách a odpovědích. *Právo a rodina*, 2008, roč. 10, č. 4, 1 s.

³⁶ HALÍŘOVÁ, G. Nový rodičovský příspěvek a jeho problematické aspekty. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*, 2008, roč. 16, č. 11, 395 s.

nejvýše 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci, pak nárok na rodičovský příspěvek zůstal také zachován.³⁷

Osobně se domnívám, že tento nový systém možnosti volby rodičovského příspěvku v sobě skrýval pozitivní směr, ovšem z druhého úhlu pohledu mohla být pro mnohé rodiny tato situace i poněkud stresující. Jak mohla rodina dopředu vědět, zda zvolená varianta jim bude i následující rok vyhovovat? Není možné dávat lidem přesné návody, jak mají jednat, co mají dělat a jak se mají rozhodovat, dle mého názoru je nutná dostatečná informovanost a upozornění na pozitiva, ale i negativa daných situací, které by mohly nastat a mají významný dopad pro život dospělých i jejich dětí.

Když uvážím, že možnost volby, po jakou dobu byl rodičovský příspěvek čerpán, byl umožněn pouze rodiči, který splnil zákonnou podmínku nároku na peněžitou pomoc v mateřství z nemocenského pojištění, pak například u nastávající matky studentky možná volba nepřicházela v úvahu, protože ještě nebyla výdělečně činnou, tudíž jí nevznikl nárok na pobírání peněžité pomoci v mateřství. Pro takové případy byl zákonný postup jasně daný, do 21 měsíců věku dítěte byla nastavená výše rodičovského příspěvku 7 600 Kč a dále do čtyř let věku dítěte ve výši 3 800 Kč měsíčně.

Dle mého názoru sem patří zmínka i o osobách samostatně výdělečně činných, které podnikají vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku (dále jen „OSVČ“). Pro tyto osoby byly stanoveny jiné podmínky, už jen z důvodu, že tito „podnikatelé“ si nemocenské pojištění hradí dobrovolně oproti osobám vykonávající závislou výdělečnou činnost. Vznikla tedy komplikace, že pokud se OSVČ nepřihlásila k nemocenskému pojištění a neplatila jej alespoň z měsíčního základu, který by vytvořil nárok na peněžitou pomoc v mateřství, volba rodičovského příspěvku jí byla také znemožněna. Můžeme se tedy domnívat, že OSVČ byly mírně znevýhodněni, pokud neučinily přihlášení k nemocenskému pojištění.

2.3 Rodičovský příspěvek od roku 2012

Jak již bylo řečeno, rodičovský příspěvek je stěžejní dávkou pro rodiče pečující o malé dítě. Každá novela zákona, která provádí změnu v této dávce, je společností silně vnímána. Objevují se různé názory a postoje k této problematice, které se samozřejmě odvíjí od aktuálního stavu dané osoby. Je nade vše pochybnost jasná, že žena pečující o malé dítě,

³⁷ BAYEROVÁ, M. Nárok na rodičovský příspěvek, je-li dítě přijato do mateřské školy, a výše úplaty za předškolní vzdělávání. *Právo a rodina*. 2008, roč. 10, č. 6, 11 s.

a tudíž závislá i na dávce od státu, se na změny v legislativě bude dívat jiným pohledem, než žena, která je bezdětná.

Od 1. ledna 2012 přišla nová novela č. 366/2011 Sb., kterou se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Celé struktura, kterou měl tento zákon po novele v roce 2008, se od roku 2012 radikálně změnila. „Nová pravidla“ dostaly podmínky nároku na rodičovský příspěvek, významným aspektem se staly osobní, celodenní a řádná péče.

2.3.1 Nárok na peněžitou pomoc v mateřství

V této podkapitole bych se ráda zmínila o peněžitě pomoci v mateřství, která po splnění podmínek, předchází rodičovskému příspěvku. Z tohoto důvodu považuji za nutné tuto dávku zde přiblížit. Obecné podmínky nároku na dávky nemocenského pojištění upravuje § 14 a § 15 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“). Přičemž § 15 odst. 2 uvádí, že peněžitá pomoc v mateřství náleží též, jestliže po zániku pojištění došlo k nástupu na peněžitou pomoc v mateřství v ochranné lhůtě. Ochranná lhůta činí u žen, jejichž pojištění zaniklo v době těhotenství, 180 kalendářních dnů ode dne zániku pojištění. Pokud tuto lhůtu není možné stanovit, činí ochranná lhůta 7 kalendářních dnů ode dne zániku pojištění. Podmínkou nároku na peněžitou pomoc v mateřství dle § 32 téhož zákona je existence pojištění ze zaměstnání alespoň 270 kalendářních dnů v posledních dvou letech před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství.

Zahájení čerpání peněžitě pomoci v mateřství nastává dnem, který nemocensky pojištěná žena určí v období od počátku 8. do počátku 6. týdne před očekávaným dnem porodu. Žena si tedy může sama zvolit ve zmiňovaném období, kdy nastoupí na peněžitou pomoc v mateřství, nejdříve však 8 týdnů před očekávaným porodem, dřívější nástup zákon neumožňuje. Pokud ovšem žena „dřívější“ nástup nezvolí, nastupuje na peněžitou pomoc v mateřství 6 týdnů před očekávaným dnem porodu. Délka podpůrní doby u peněžitě pomoci v mateřství činí 28 týdnů, pokud žena porodila jedno dítě, pokud porodila zároveň dvě nebo více dětí, činí podpůrní doba 37 týdnů, jak nám ukládá § 33 písm. a) a b) zákona o nemocenském pojištění.

Zákon umožňuje střídání v péči o dítě matky dítěte s jejím manželem či otcem dítěte, a to na základě písemné dohody, přičemž každý z nich má při této péči o dítě nárok na výplatu peněžitě pomoci v mateřství po dobu a za podmínek stanovených zákonem o nemocenském

pojištění. Jak ukládá § 32 odst. 1 písm. e) zákona o nemocenském pojištění, střídání se umožňuje od počátku sedmého týdne po porodu dítěte. Četnost střídání omezena není. *V případě střídání v péči o dítě se zastaví výplata peněžité pomoci v mateřství matce a začne se vyplácet tato dávka muži z jeho nemocenského pojištění. U muže se přitom zavádí podmínka, a to že bude pečovat o dítě nejméně 7 kalendářních dnů po sobě jdoucích.*³⁸ Dále zákon v § 32 odst. 7 říká, že v písemné dohodě musí být uveden den, od kterého bude pojištěnec o dítě pečovat, a den porodu; podpis matky musí být úředně ověřen. Den, od kterého bude tento pojištěnec o dítě pečovat, nesmí spadat do období, za které byla peněžitá pomoc v mateřství vyplacena matce dítěte, a dále také do období přede dnem ověření jejího podpisu.

Jak jsem již uvedla výše, délka podpůrní doby peněžité pomoci v mateřství je u ženy, která porodila jedno dítě po dobu 28 týdnů (pokud porodila dvě a více dětí, pak je podpůrní doba 37 týdnů). Tomuto období, kdy žena pobírá tuto peněžitou pomoc, se také přezdívá mateřská dovolená. Po této „mateřské dovolené“ žena zpravidla nastupuje na tzv. rodičovskou dovolenou, kdy zpravidla pobírá dávku rodičovský příspěvek. Jeho změny a novely z roku 2012 uvádím v následující podkapitole.

2.3.2 Čerpání rodičovského příspěvku

Jak již bylo zmíněno, v roce 2012 se rodičovskému příspěvku dostalo velkých změn a převratů. Vše bude vysvětleno v následujících odstavcích.

Hlava pátá zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SSP“), upravuje problematiku rodičovského příspěvku v § 30 a § 31. Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. Dávka je poskytována nejdéle však do čtyř let věku dítěte, a to nejdéle do doby, kdy byla vyplacena celková částka 220 000 Kč. Mohou tedy nastat dvě situace, eventuelně i tři situace ukončení nároku na rodičovský příspěvek. První možnou variantou je dosažení u dítěte čtyř let věku a vyčerpání 220 000 Kč, a jako druhá situace je vyčerpání 220 000 Kč dříve, než dítě dosáhne maximálního možného věku na čerpání dávky. Jako třetí varianta je dosažení čtyř let věku dítěte a nevyčerpání 220 000 Kč, ovšem tato varianta, si myslím, je málo pravděpodobná, nicméně je možná.

³⁸ *Nemocenské pojištění v roce 2014* [online]. Mpsv.cz, [cit. 14. ledna 2014]. Dostupné na <<http://www.mpsv.cz/cs/7#dsn>>

Pro ustanovení nároku a výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění. Toto upravuje § 2 zákona o SSP. V předchozí kapitole jsem blíže nastínila nárok na peněžitou pomoc v mateřství, její podpůrčí dobu a možný nástup na ni. Zde bych ještě doplnila, že pokud ženě není možno vypočítat výši denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství (např. žena byla studentkou anebo byla nezaměstnaná), je možné pro tento výpočet použít i příjmy otce dítěte. Toto dovozují z § 3 a násl. zákona o SSP, kdy je podmínka alespoň jednoho z rodičů. Naopak, pokud lze denní vyměřovací základ stanovit ke dni narození dítěte oběma rodičům, vychází se při stanovení výše rodičovského příspěvku z toho vyměřovacího základu, který je vyšší.

Zákon o SSP dále umožňuje rodiči volit výši rodičovského příspěvku (jako tomu bylo v předchozím období). Maximální možná výše dávky od státu může být tedy následující:

- 1) jestliže 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu je nižší nebo rovno 7 600 Kč, rodičovský příspěvek může činit nejvýše 7 600 Kč (dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o SSP),
- 2) jestliže 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu převyšuje 7 600 Kč, výše rodičovského příspěvku může být touto částkou (70 % 30násobek DVZ), avšak maximální výše rodičovského příspěvku může činit 11 500 Kč měsíčně (dle § 3 zákona o SSP),
- 3) jestliže ani jednomu z rodičů nelze uvedený vyměřovací základ stanovit, náleží rodičovský příspěvek v pevných měsíčních částkách 7 600 Kč do konce devátého měsíce věku nejmladšího dítěte a následně ve výši 3 800 Kč do čtyř let věku téhož dítěte (dle § 5 zákona o SSP).

Může také nastat případ, kdy nelze vyměřit denní vyměřovací základ. Zákon o SSP, konkrétně § 4 odst. 1 písm. b) říká, že pokud ke dni narození nejmladšího dítěte, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, nelze stanovit denní vyměřovací základ jen proto, že v průběhu pobírání rodičovského příspěvku poskytovaného z důvodu péče o dříve narozené dítě v rodině uplynula podpůrčí doba pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství a nárok na rodičovský příspěvek na nejmladší dítě v rodině vzniká bezprostředně po nároku na rodičovský příspěvek náležející na starší dítě.

Nikde není psáno, že o dítě musí pečovat jen matka, zákon uvádí pojem rodič. Proto je možná výměna osob v rodině při péči o dítě. Dle § 6 zákona o SSP může nastat stav, kdy ve spojitosti s výměnou osob dojde ke změně výše vyměřovacího základu, z toho tedy plynoucí

změny v podmínkách pro možnost volby výše příspěvku, stanoví se pak rodičovský příspěvek podle nově splněných podmínek, a to od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž ke změně podmínek došlo.

Volbu výše rodičovského příspěvku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek. Volba této výše lze měnit nejdříve po uplynutí třech celých kalendářních měsíců po sobě jdoucích, po které byl rodičovský příspěvek vyplácen. Volbu příspěvku nelze provést zpětně, pouze do budoucna, tudíž pro následující kalendářní měsíce. Volba se provádí na základě písemné žádosti oprávněné osoby, která se podává u krajské pobočky Úřadu práce, která o rodičovském příspěvku rozhoduje, jak deklaruje § 7 zákona o SSP. Důvodů, proč chce rodič změnu výše příspěvku, může být hned několik. Jednak může v rodině nastat náhlá tíživá finanční situace, kdy jeden z manželů, případně jeden z rodičů přijde o práci, anebo bude vážně dlouhodobě nemocný. Dalším, nyní spíše pozitivním impulzem pro změnu výše příspěvku může být další těhotenství, kdy si žena zvedne dávku na co možná nejvyšší možnou částku tak, aby vyčerpala od státu co nejvíce financí. Ostatně podrobnosti takového případu uvedu ještě v následující kapitole. Pro změnu není nutné vyplňovat další „Žádost o rodičovský příspěvek“, potřebný dokument ke změně výše se nazývá „Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek“.³⁹

Zákon o SSP také pamatuje na to, že pokud po odpočtu všech vyplacených částek rodičovského příspěvku od celkové částky 220 000 Kč zůstává částka, která je nižší než částka, která byla naposledy na rodičovském příspěvku vyplacena, vyplatí se tento rozdíl ve splátce rodičovského příspěvku náležejícího za poslední kalendářní měsíc.

Nárok na rodičovský příspěvek zaniká posledním dnem kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, ve kterém se stalo nejmladším dítětem v rodině jiné dítě, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, a to i v případě, že nebyla vyplacena celková částka, tedy zmíněných 220 000 Kč. Jak jsem uvedla výše, zde se nabízí, aby si žena, pokud ví, že se jí narodí další dítě, zvýšila rodičovský příspěvek na maximální možnou částku, protože s narozením dítěte nového končí pobírání rodičovského příspěvku na dítě starší a začíná nové čerpání na nové dítě a tudíž i započne odpočet od částky 220 000 Kč.⁴⁰

Zákon v § 30b odst. 1 vyjmenovává případy, kdy je splněna podmínka osobní celodenní a řádné péče pro nárok na rodičovský příspěvek, i když o dítě pečováno po celý kalendářní měsíc nebylo. Podmínka osobní celodenní a řádné péče pro nárok na rodičovský příspěvek

³⁹ Formuláře jsou ke stažení na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz v záložce Státní sociální podpora – elektronické formuláře SSP.

⁴⁰ Podr. § 30a zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

po celý kalendářní měsíc se považuje za splněnou i v kalendářním měsíci, v němž se dítě narodilo. Zákon neuvádí přesné datum, pro které by této podmínce bylo vyhověno. Z toho je tedy patrné, že pokud se dítě narodí až poslední den v měsíci, podmínka osobní celodenní a řádné péče po celý kalendářní měsíc je splněna. Dále je podmínce vyhověno i v následujících případech:

- pokud rodič měl po část měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytnuté v souvislosti s porodem,
- osoba dítě převzala do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,
- dítě dosáhlo věku 4 let, do kterého náleží rodičovský příspěvek,
- dítě nebo rodič zemřeli,
- rodič převzal do péče vlastní dítě, které bylo do doby převzetí svěřeno do péče jiné osoby na základě rozhodnutí příslušného orgánu, nebo převzal do péče dítě, které bylo do dne převzetí umístěno v ústavu, anebo převzal dítě z péče poskytovatele zdravotních služeb.⁴¹

V § 30b odst. 2 a 3 zákona o SSP jsou uvedeny případy, kdy u rodiče, potažmo dítěte, mohou nastat nějaké zdravotní komplikace, kdy je nutný pobyt ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče. Pokud pobyt v tomto zařízení trvá déle než tři kalendářní měsíce, nenáleží výplata rodičovského příspěvku od čtvrtého kalendářního měsíce poskytování lůžkové péče. Tato věta však neplatí, pokud rodič o dítě umístěné ze zdravotních důvodů ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče osobně celodenně a řádně pečuje. Pokud rodič pobírá nemocenskou poskytnutou v souvislosti s porodem, popřípadě peněžitou pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek náleží, jen je-li vyšší, a to ve výši rozdílu mezi rodičovským příspěvkem a těmito dávkami nemocenského pojištění.

Důležitou informací a zásadní podmínkou vůbec pro nárok na rodičovský příspěvek je trvalý pobyt a bydliště na území České republiky, toto kritérium musí splňovat oprávněná osoba a dítě zakládající nárok na tuto dávku dle § 31 odst. 1 zákona o SSP.

Pojem „rodič“ se pro účely poskytování rodičovského příspěvku vykládá v širší míře. Rodičem se rozumí též jiná osoba než matka nebo otec dítěte, pokud převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě osvojené, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného

⁴¹ Podr. § 30b odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

orgánu (např. pěstounská péče), dítě, jehož rodič zemřel (např. babička nebo teta dítěte), nebo dítě manžela (např. manžel matky dítěte, manželka otce dítěte). Pokud je rodičem dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek nezletilá osoba, lze jí přiznat rodičovský příspěvek jen za předpokladu, že soud této osobě, která dosáhla věku 16 let, přiznal rodičovskou zodpovědnost podle zákona o rodině.⁴² Toto nám stanoví § 31 odst. 2 zákona o SSP.

Novinkou od 1. 1. 2012, kdy začala být účinná novela zákona o státní sociální podpoře, je změna v možnostech, kdy dítě navštěvuje jesle, mateřskou školku nebo jiné obdobné zařízení a nárok na rodičovský příspěvek nezaniká, jestliže doba, po kterou je dítě v takovémto zařízení nepřekročí zákonem stanovený rámec. Rozsah návštěvy je stanoven na kalendářní měsíc a liší se podle věku dítěte:

- a) dítě do dvou let věku může navštěvovat jesle, mateřskou školku nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v kalendářním měsíci,
- b) dítě starší dvou let nově může navštěvovat předškolní zařízení péče o děti již v neomezeném rozsahu,
- c) je také pamatováno na umístění zdravotně postiženého dítěte do specializovaných zařízení a dítěte zdravotně postižených rodičů (podrobněji § 31 odst. 3 písm. b) až d) zákona o SSP).⁴³

Toto považuji za výrazné zlepšení podmínek pro rodiče, kteří mají tak větší možnost zapojit se do pracovního procesu dříve, a to již od dvou let věku dítěte, kdy mohou neomezeně umístit dítě v předškolním zařízení, aniž by to mělo jakýkoliv negativní vliv na finanční stránku rodiny. Toto za předchozí právní úpravy nebylo možné.⁴⁴

2.4 Zhodnocení a pohled de lege ferenda

Rodičovský příspěvek, jakožto dávka státní sociální podpory, je určena rodinám, které se starají, vychovávají a pečují o nejmladší dítě v rodině. *Při posuzování nároku na poskytování dávek státní sociální podpory je třeba vycházet z některých dalších navazujících právních předpisů, zejména ze zákona o daních z příjmů, správního řádu,*

⁴² Zákon o rodině byl platný do 31. 12. 2013, od 1. 1. 2014 je platný nový zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který tuto problematiku upravuje v části druhé.

⁴³ HALÍŘOVÁ, G. *Je nová podoba rodičovského příspěvku pro rodiče výhodnější? Právo a rodina*. 2012, roč. 14, č. 12, 21 s.

⁴⁴ Podr. HALÍŘOVÁ, G. *Vzájemná rodičovská výpomoc jako nástroj ke sladění práce a rodiny. Právo a rodina*. 2012, roč. 14, č. 3, 12 – 15 s.

školských předpisů, zákona o životním a existenčním minimu, zákona o sociálních službách apod.⁴⁵ Zákon o státní sociální podpoře prošel mnoha novelami, ostatně jako většina zákonů v České republice. Za největší kladnou změnu lze považovat novelu č. 366/2011 Sb., kterou se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, účinnou k 1. 1. 2012. Podstatnými prvky rodičovského příspěvku se staly pojem rodič, osobní celodenní a řádná péče, volba rodiče o výši rodičovského příspěvku a jeho možná změna v učiněné volbě, stanovení nejvyššího věku dítěte a maximální celková částka, kterou je možné v rámci rodičovského příspěvku čerpat. Velkou změnou je možnost umístění dítěte do zařízení poskytující péči o děti.

Při srovnání právní úpravy platné v roce 2008 a 2012 je z novější zřejmé, že je spravedlivější. Své stanovisko zakládám na tom, že rodič si sám volí výši příspěvku a tím i dobu, po kterou bude s dítětem doma. Jsou lépe nastaveny podmínky pro možnost změny výše dávky z důvodu vzniklých situací v rodině. Plánování budoucnosti je tedy čistě na rodičích. Samozřejmě to má i svoji „druhou stranu mince“, kdy je veškerá odpovědnost za provedené rozhodnutí zase a jen na rodiči.

Z jednoho úhlu pohledu se lze na stanovení maximální částky, kterou je možné čerpat na této dávce, dívat jako na snahu státu částečně ušetřit. Je pravdou, že by z takto nastavené situace mohly vyplynout diskutabilní názory, že se stát tímto krokem částečně „pojistil“ pro případ, aby nebylo na tuto dávku čerpáno příliš mnoho financí. Domnívám se, že toto si některé rodiny uvědomují, a následkem toho je mírně se snižující porodnost. Z pohledu druhého je to významný obrat v této dávce. Dřívější právní úpravy žádnou konečnou finanční částku, kterou stát může vyplatit na rodičovském příspěvku, neuváděly. Určitým „pokrokem“ je možnost volby ve změně čerpané částky na dávce každé tři kalendářní měsíce. Z toho tedy vyplývá, že pokud žena plánuje další dítě, může si zvednout čerpání rodičovského příspěvku na co nejvyšší možnou částku, protože rodičovský příspěvek je nárokován na nejmladší dítě v rodině, tudíž po narození nového dítěte nárok na dávku pro dítě předchozí zaniká.

Myslím si, že do budoucna stát bude nucen provést v novele další změny, kdy například zvýší konečnou částku vydanou na dávky rodičovského příspěvku, aby tak zajistil populační vývoj v České republice. Ostatně, jak říká Kryštof Zeman ve svém článku o populačním vývoji, sňatečnost postupně klesá a rozvodovost stoupá. Pokud to tak nadále zůstane, pak by v České republice v roce 2050 žilo 9,4 milionu obyvatel, z nichž každý třetí

⁴⁵ BURDOVÁ, Eva, SCHMIED, Zdeněk, ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. 1. vydání. Praha : ASPI, a. s. 2008. 33 s.

by byl starší 65 let.⁴⁶ Populace tedy neustále slábne, rodí se méně dětí a lidé odkládají vstupy do manželství. Dle mého názoru zde hrají velkou roli zmiňované finance, kterých je stále nedostatek. Situaci do jisté míry podporuje i současný trend životního stylu, kdy se rodí více dětí párům mimo manželství.

Pravdou také je, že v posledních letech se více hovoří o rovném postavení mužů a žen. Osobně se neztotožňuji s názorem, že výchova dítěte mužem bude stejná jako výchova dítěte matkou. Svůj vliv má bezesporu fakt, že již od pradávna byly ženám přisuzovány péče o obydlí a výchova dětí, kdežto muž byl vnímán jako ochránce rodiny, lovec a ten, kdo má na starosti zdroj obživy pro celou rodinu. V dnešní moderní době je na tuto problematiku nahlíženo opět s různými názory, které si navzájem odporují. V budoucnosti může nastat situace, kdy žena bude plně zařazena v pracovní činnosti a muž bude doma vychovávat děti. *Důvodem pro to je kromě jiného důraz kladený v rámci Evropské unie na rovnost příležitostí mužů a žen.*⁴⁷

Rodiče, kteří pečují o děti, mají právo na pomoc od státu.⁴⁸ Toto právo je garantováno v čl. 32 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Stát tímto zaručuje, že bude mít vždy peníze na dávky poskytované rodinám, ať už v souvislosti s narozením dítěte (porodné), nebo s péčí o dítě (rodičovský příspěvek) anebo s nezaopatřeností dítěte (přídavek na dítě).

Předpokládám, že v budoucnu bude dávka rodičovský příspěvek ještě mnohokrát diskutována, ať už možnost volby její výše, doba, po kterou bude dávka přiznána atd. Jelikož dle mého názoru je Česká republika sociálním státem, mám důvod se domnívat, že v budoucnu bude stále dohlížet na to, aby byla poskytnuta pomoc sociálně slabším.

⁴⁶ ZEMAN, K. Populační vývoj v České republice – minulost, současnost a výhledy do budoucna. *Právo a rodina*. 2007, roč. 9, č. 11, 8 s.

⁴⁷ KOLDINSKÁ, Kristina. *Sociální právo*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, 68 s.

⁴⁸ Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Závěr

V mé bakalářské práci jsem čerpala z veškerých níže uvedených zdrojů. Lepší porozumění a následnou interpretaci mého tématu jsem dovodila i z vlastní zkušenosti načerpané ze své praxe. Po dobu jednoho kalendářního měsíce jsem vykonávala praxi na Krajské pobočce Úřadu práce v Olomouci a měla jsem tak možnost nahlédnout na danou problematiku v „reálném světě“. Seznámila jsem se s fungováním systému dávek státní sociální podpory, byla jsem přítomna při přijímání nových žádostí o dávku a mohla jsem si vyzkoušet i zpracování těchto žádostí v systému. Za takto získané zkušenosti jsem velice vděčná a mohu říci, že díky nim jsem si lépe propojila právní úpravu rodičovského příspěvku s realitou jejího poskytování a čerpání.

Bakalářskou práci jsem zpracovávala se záměrem vytvořit ucelený přehled o dávce rodičovského příspěvku, jejího zařazení do systému sociálního zabezpečení a následně do druhého pilíře sociálního zaopatření. Zmínku o zásadách uplatňovaných v systému sociálního zabezpečení a jeho financování jsem považovala za potřebnou pro lepší představu a přehlednost této problematiky.

„Rodina je základem všeho.“ Znamé přísloví, které má v sobě význam hlubší, než je na první pohled patrné. Rodina vskutku hraje velmi významnou a nezaměnitelnou roli ve vývoji a výchově dítěte. Domnívám se, pokud zastáváme názor tohoto typu, že pro kvalitní a řádné fungování rodiny a zabezpečení jejích potřeb je nutná určitá „pomoc“ od státu. Dle dané politiky každého státu jsou druhy a typy této pomoci různé. V České republice jsou pro rodiny s dětmi poskytované dávky v podobě státní sociální podpory, kterými tak stát napomáhá kvalitnímu vývoji a slušnému životnímu standardu rodin. Jde o projev sociální solidarity, kdy je dávka rodičovský příspěvek určena rodinám pečujícím o nejmladší dítě v rodině.

Jednotlivé kapitoly mé práce jsem se snažila strukturovat jasně a ve vzájemné návaznosti. Stručně lze říci, že jsem nejprve rozebrala a uvedla systém sociálního zabezpečení a sociální politiky. Následně jsem charakterizovala druhý pilíř sociálního zaopatření a s ním související dávky státní sociální podpory. V další kapitole jsem se už zaměřila na rodičovský příspěvek samotný. Uvedla jsem jeho historický vývoj v právních předpisech. Můj zájem v souvislosti s poskytovanou dávkou směřoval na novely z roku 2008 a 2012, proto jsou charakterizovány v jednotlivých podkapitolách. Závěrem jsem v podkapitole 2.4 Zhodnocení

a pohled de lege ferenda uvedla rozdíly mezi novelou z roku 2008 a 2012. Uvedla jsem také své úvahy spojené s poskytováním a nárokem na tuto dávku.

Domnívám se však, že reformy a novely v oblasti sociálního zabezpečení nekončí, a proto je důležité její proměny a vývoj i nadále sledovat. Rodičovský příspěvek je postupem času stále více diskutovanou dávkou. Dle mého názoru jsem vytvořila ucelený strukturovaný přehled o vývoji této dávky, jejím zařazení do velkého systému sociálního zabezpečení a v poslední řadě i charakteristiku hlavních novel právní úpravy. Ačkoli je mé téma „Rodičovský příspěvek“ široké, myslím si, že jsem své cíle stanovené v úvodu práce splnila.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

- BŘESKÁ, Naděžda a kol. Státní sociální podpora, Ostrava: nakladatelství Anag, 1995. 295 s. ISBN: 80-85646-39-0
- BŘESKÁ, Naděžda a kol. Státní sociální podpora s komentářem a příklady 2012. 14. vydání. Olomouc: nakladatelství Anag, 2012. 220 s. ISBN: 978-80-7263-739-3
- BURDOVÁ, Eva, SCHMIED, Zdeněk, ŽENÍŠKOVÁ, Marta. Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená. 1. vydání. Praha : ASPI, a. s. 2008. 159 s. ISBN: 978-80-7357-371-3
- ČERNÁ, J., TRINNEROVÁ, D., VACÍK, A. Právo sociálního zabezpečení. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 230 s. ISBN: 978-80-7380-019-2
- GREGOROVÁ, Zdeňka, GALVAS, Milan. Sociální zabezpečení. 2. aktualizované a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2000. 280 s. ISBN: 80-210-3686-9 (Masarykova univerzita Brno), ISBN: 80-7239-176-3 (Doplněk Brno)
- HENDRYCH, Dušan a kol. Právní slovník. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1459 s. ISBN: 978-80-7400-059-1
- KOLDINSKÁ, Kristina. Sociální právo. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, 176 s. ISBN: 978-80-7179-620-6
- PEŠLOVÁ, Radka. Právní průvodce pečujících 2012. 1. vydání. Brno: Moravskoslezský kruh, o. s., 2012. 112 s. ISBN: 978-80-260-1924-4
- TRÖSTER, Petr a kol. Právo sociálního zabezpečení. 6. podstatně přepracované a aktualizované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 290 s. ISBN: 978-80-7400-473-5
- VESELÝ, Jiří a kol. Právo sociálního zabezpečení. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., 2013. 309 s. ISBN: 978-80-7201-915-1
- VOŘÍŠEK, Vladimír a kol. Lexikon - sociální zabezpečení, zdravotní pojištění. 1. vydání. Ostrava: Nakladatelství Jiří Motloch – Sagit, 2002. 559 s. ISBN: 80-7208-266-3

Právní předpisy

- Zákon č. 154/1969 Sb., o mateřském příspěvku
- Zákon č. 107/1971 Sb., o mateřském příspěvku

- Zákon č. 110/1984 Sb., o změnách zákona o mateřském příspěvku
- Vyhláška č. 130/1984 Sb., kterou se provádí zákon o mateřském příspěvku
- Zákon č. 50/1987 Sb., o změnách zákona o mateřském příspěvku
- Zákon č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku
- Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 113/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Články z odborných časopisů

- BAYEROVÁ, M. *Nárok na rodičovský příspěvek, je-li dítě přijato do mateřské školy, a výše úplaty za předškolní vzdělávání.* Právo a rodina. 2008, roč. 10, č. 6, 11-13 s.
- HALÍŘOVÁ, G. *Je nová podoba rodičovského příspěvku pro rodiče výhodnější?* Právo a rodina. 2012, roč. 14, č. 12, 18-22 s.
- HALÍŘOVÁ, G. *Nový rodičovský příspěvek a jeho problematické aspekty.* Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví, 2008, roč. 16, č. 11, 393-397 s.
- HALÍŘOVÁ, G. *Vzájemná rodičovská výpomoc jako nástroj ke sladění práce a rodiny.* Právo a rodina. 2012, roč. 14, č. 3, 12-15 s.
- PŘIB, J. *Rodičovský příspěvek od roku 2008 v otázkách a odpovědích.* Právo a rodina, 2008, roč. 10, č. 4, 1-5 s.
- PŘIB, J. *Změny v sociálních dávkách od 1. 1. 2008.* Právo a rodina, 2008, roč. 10, č. 1, 1-6 s.
- ZEMAN, K. *Populační vývoj v České republice – minulost, současnost a výhledy do budoucna.* Právo a rodina. 2007, roč. 9, č. 11, 4-8 s.

Internetové zdroje

- *Formuláře pro státní sociální podporu a pěstounskou péči* [online]. Formulare.mpsv.cz, [cit. 5. února 2014]. Dostupné na <https://formulare.mpsv.cz/okdavky/cs/welcome/index.jsp>
- *Nemocenské pojištění v roce 2014* [online]. Mpsv.cz, [cit. 14. ledna 2014]. Dostupné na <http://www.mpsv.cz/cs/7#dsn>
- *Přídavky na děti v roce 2012* [online]. Finance.cz, [cit. 1. prosince 2013]. Dostupné na <http://www.finance.cz/zpravy/finance/336005-pridavky-na-deti-v-roce-2012/>
- *Rodičovská péče* [online]. Vupsv.cz, [cit. 13. ledna 2014]. Dostupné na http://www.vupsv.cz/index.php?p=cz_parental_care&site=default
- *Stát nadělí vyšší rodičovský příspěvek* [online]. Modernirodina.cz, [cit. 13. ledna 2014]. Dostupné na <http://www.modernirodina.cz/stat-nadeli-vyssi-rodicovsky-prispevek.html>

Seznam příloh

Příloha č. 1 Žádost o rodičovský příspěvek

Příloha č. 2 Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek

Příloha č. 1 Žádost o rodičovský příspěvek⁴⁹

ÚŘAD PRÁCE ČR

SSP

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o rodičovský příspěvek

A. Žadatel – rodič¹⁾:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:
Státní příslušnost:		
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:
Adresa pro doručování ⁴⁾ :	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:
Bydliště v ČR ⁵⁾ :	Nárok na PPM ⁶⁾ :	
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:

B. Nejmladší dítě v rodině do 4 let věku, o které osobně, celodenně a řádně pečují a žádám na ně rodičovský příspěvek:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Trvalý pobyt ⁷⁾ :	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:
Bydliště v ČR ⁵⁾ :	Zdrav. p. ⁸⁾ :	

C. Druhý rodič¹⁾:

Podpisem stvrzuje druhý rodič správnost a úplnost uvedených údajů a dává souhlas s tím, aby státní orgány a další právnické a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě.

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:
Státní příslušnost:		
Místo pobytu ⁷⁾ :	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:
Nárok na PPM ⁶⁾ :	Podpis:	

- 1) Rodičem se pro účely rodičovského příspěvku rozumí též osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě osvojené, dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě, jehož rodič zemřel, a dítě manžela nebo partnera.
- 2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Z (muž nebo žena).
- 3) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 4) Nevypínejte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem.
- 5) Do kolonky **Bydliště v ČR** zapíšte **ANO**, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku proškrtněte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s Českou republikou.
- 6) Do kolonky **Nárok na PPM** zapíšte **ANO**, pokud má rodič nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradu mzdy podle § 192 zákoníku práce. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 7) Nevypínejte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem žadatele.
- 8) Do kolonky **Zdrav. p.** zapíšte **ANO**, pokud se jedná o dítě zdravotně postižené, v opačném případě kolonku proškrtněte.

⁴⁹ Formuláře pro státní sociální podporu a pěstounskou péči [online]. Formulare.mpsv.cz, [cit. 5. února 2014]. Dostupné na <<https://formulare.mpsv.cz/okdavky/cs/welcome/index.jsp>>

D. Všechny ostatní děti v rodině do čtyř let věku:

č.	Příjmení	Jméno	Rodné číslo v ČR ²⁾
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

E. Žádám o přiznání dávky ode dne:

F. Volba výše dávky⁹⁾:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant. Pokud zvolíte první variantu, uveďte požadovanou výši a upřesněte důvod.

- Požaduji výši dávky: Kč
- protože alespoň jednomu z rodičů lze stanovit k datu narození/převzetí nejmladšího dítěte denní vyměřovací základ
- protože pro rodiče uvedeného v části A platí podmínka uvedená ve vysvětlivce č. 9 písm. b
- Nemohu provádět volbu výše dávky.

G. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

- na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:
Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹⁰⁾ :

- na platební účet zahraničního peněžního ústavu v EU, EHP nebo Švýcarsku:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa:	Město:
(uveďte alespoň město a stát)		Stát:
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa:	Město:
(uveďte alespoň město)		

- poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR

- poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

9) Pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění. Rodič volí výši rodičovského příspěvku, jestliže lze aspoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 7 600 Kč až do částky 11 500 Kč měsíčně, s tím, že zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu. V případě, že u každého z rodičů lze stanovit ke dni narození nebo převzetí dítěte uvedený vyměřovací základ podle věty první, vychází se při stanovení výše rodičovského příspěvku z toho vyměřovacího základu, který je vyšší.

Rodič volí výši rodičovského příspěvku až do částky 7 600 Kč měsíčně, jestliže

a) lze alespoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce nepřevyšující 7 600 Kč,

b) ke dni narození nebo převzetí nejmladšího dítěte, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, nelze stanovit denní vyměřovací základ jen proto, že v průběhu pobírání rodičovského příspěvku poskytovaného z důvodu péče o dříve narozené dítě v rodině uplynula podpůrní doba pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství a nárok na rodičovský příspěvek na nejmladší dítě v rodině vzniká bezprostředně po nároku na rodičovský příspěvek náležející na starší dítě.

Pokud rodič nemůže volit podle předchozích dvou odstavců, náleží rodičovský příspěvek ve výši 7 600 Kč měsíčně do konce devátého měsíce věku nejmladšího dítěte a od desátého měsíce věku ve výši 3 800 Kč měsíčně do 4 let věku dítěte.

Volbu lze měnit nejdříve po uplynutí 3 celých kalendářních měsíců po sobě jdoucích, po které byl rodičovský příspěvek vyplácen, a to i v případě, že došlo u rodičovského příspěvku ke změně oprávněné osoby. Volbu výše rodičovského příspěvku nelze provést zpětně.

10) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

H. Údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci Evropské unie:

Zaškrtněte prosím jednu ze dvou následujících variant.

- Pro žadatele, jeho manžela/manželku nebo druhu/družku, pro všechny jejich nezaopatřené děti a pro ostatní osoby, které s nimi patří do okruhu osob společně posuzovaných¹¹⁾, platí:
- jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky¹²⁾,
 - nemají bydliště v jiném členském státě Evropské unie,
 - nepracují v jiném členském státě Evropské unie,
 - nepobírají dávku v nezaměstnanosti nebo důchod v jiném státě Evropské unie,
 - nejsou občany jiného členského státu Evropské unie,
 - nejsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydlícími v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky pracujícími, studujícími nebo žijícími.
- Neplatí předchozí varianta.

I. Prohlášení žadatele:

O dítě uvedené v části B osobně celodenně a řádně:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- pečuji
- nepečuji, protože jsem já nebo dítě uvedené v části B ze zdravotních důvodů ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče déle než 3 kalendářní měsíce

Dále prohlašuji, že:

V případě, že dítě uvedené v části B nedosáhlo 2 let věku, zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant¹³⁾.

- dítě nenavštěvuje jesle, mateřskou školu, léčebně rehabilitační zařízení nebo jiné obdobné zařízení pro děti
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu, léčebně rehabilitační zařízení nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu, který je z hlediska nároku na výplatu rodičovského příspěvku přípustný¹⁴⁾

Dále prohlašuji, že:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- alespoň jednomu z rodičů byla
- ani jednomu z rodičů nebyla
- pravomocně uložena sankce podle zvláštního právního předpisu¹⁵⁾ za neplnění povinností souvisejících s řádným plněním povinné školní docházky dítěte v rodině.

Pokud jsem nezletilá osoba, čestně prohlašuji, že soud nerozhodl o pozastavení výkonu povinnosti a práva péče o dítě.

Prohlašuji, že veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí

- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- údaje o bydlišti na území České republiky
- skutečnosti prokazující nepříznivý zdravotní stav dítěte uvedeného v části B, pokud je u něj uvedeno zdravotní postižení
- údaj o tom, zda a po jakou dobu dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku
- údaje o nároku na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradu mzdy podle § 192 zákoníku práce a jejich výši
- další údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatu.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne . . 20	Podpis žadatele:
---	------------	------------------

¹¹⁾ § 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁾ § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁾ Docházka do zařízení pro děti se nesleduje u dětí starších 2 let.

¹⁴⁾ Za přípustný rozsah návštěvy jeslí, mateřské školy, léčebně rehabilitačního zařízení nebo jiného obdobného zařízení, kterým lze zajistit péči o dítě, se pro účely rodičovského příspěvku považují tyto případy:

- dítě, které nedosáhlo 2 let věku, navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v kalendářním měsíci,
- dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu nebo její třídu zařízenou pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,
- dítě zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně a jestliže oba rodiče nebo osamělý rodič je osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) podle zákona o sociálních službách.

¹⁵⁾ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list
- pokud některý z rodičů má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradu mzdy podle § 192 zákoníku práce, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku**
- pokud jste v části F provedl(a) volbu výše požadované dávky protože:
 - alespoň jednomu z rodičů lze stanovit k datu narození/převzetí nejmladšího dítěte denní vyměřovací základ, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku nebo Potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku**
 - pro rodiče uvedeného v části A platí podmínka uvedená ve vysvětlivce č. 9 písm. b, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku na starší dítě, pokud jste ho již nedoložil(a)**
- pro dítě mladší 2 let **Potvrzení o návštěvě jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení pro děti předškolního věku**, pokud je dítě uvedené v části B navštěvuje
- Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU**, pokud jste v části H zaškrtnl(a) druhou variantu nebo pokud jste u některé z osob proškrtnl(a) kolonku Bydliště v ČR

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

Příloha č. 2 Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek⁵⁰

ÚŘAD PRÁCE ČR

Příloha SSP

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek

A. Žadatel – rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

B. Dítě, na které jsem uplatnil žádost o rodičovský příspěvek:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

C. Volba výše rodičovského příspěvku²⁾:

Vyplňte prosím požadované údaje a zaškrtněte jednu z následujících dvou variant.

Od měsíce: požadují vyšší dávky: Kč

- protože alespoň jednomu z rodičů lze stanovit k datu narození/převzetí nejmladšího dítěte denní vyměřovací základ
- protože pro rodiče uvedeného v části A platí podmínka uvedená ve vysvětlivce č.3 písm.b

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	.	.	20	Podpis žadatele:
---	-----	---	---	----	------------------

K volbě prosím doložte:

- Pokud jste v části C uvedl(a), že lze stanovit vyměřovací základ, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku** nebo **Potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku** pokud jste ho již nedoložil(a).
- pokud jste v části C uvedl(a), že vyšší dávky volíte podle vysvětlivky č.3 písm.b, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku** na starší dítě, pokud jste ho již nedoložil(a).

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

- 1) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 2) Volbu výše rodičovského příspěvku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek na uvedené dítě a v době volby má na rodičovský příspěvek nárok.
Pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžitě pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění.
Rodič volí vyšší rodičovského příspěvku, jestliže lze aspoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 7 600 Kč až do částky 11 500 Kč měsíčně, s tím, že zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu. V případě, že u každého z rodičů lze stanovit ke dni narození nebo převzetí dítěte uvedený vyměřovací základ podle věty první, vychází se při stanovení výše rodičovského příspěvku z toho vyměřovacího základu, který je vyšší.
Rodič volí vyšší rodičovského příspěvku až do částky 7 600 Kč měsíčně, jestliže
a) lze alespoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce nepřevyšující 7 600 Kč,
b) ke dni narození nebo převzetí nejmladšího dítěte, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, nelze stanovit denní vyměřovací základ jen proto, že v průběhu pobírání rodičovského příspěvku poskytovaného z důvodu péče o dříve narozené dítě v rodině uplynula podpůrní doba pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství a nárok na rodičovský příspěvek na nejmladší dítě v rodině vzniká bezprostředně po nároku na rodičovský příspěvek náležející na starší dítě.
Pokud rodič nemůže volit podle předchozích dvou odstavců, náleží rodičovský příspěvek ve výši 7 600 Kč měsíčně do konce devátého měsíce věku nejmladšího dítěte a od desátého měsíce věku ve výši 3 800 Kč měsíčně do 4 let věku dítěte.
Volbu lze měnit nejdříve po uplynutí 3 celých kalendářních měsíců po sobě jdoucích, po které byl rodičovský příspěvek vyplácen, a to i v případě, že došlo u rodičovského příspěvku ke změně oprávněné osoby. Volbu výše rodičovského příspěvku nelze provést zpětně. Lze ji provést nejdříve 2 měsíce před měsícem, od kterého oprávněná osoba o provedení volby žádá.

14 01 01 119

⁵⁰ Formuláře pro státní sociální podporu a pěstounskou péči [online]. Formulare.mpsv.cz, [cit. 5. února 2014].

Dostupné na <<https://formulare.mpsv.cz/okdavky/cs/welcome/index.jsp>>

Abstrakt

Moje bakalářská práce se zabývá dávkou rodičovského příspěvku. Nejprve popisují pojmy sociální zabezpečení a sociální politika. V návaznosti na tom se pak zaměřuji na charakteristiku druhého pilíře sociálního zabezpečení, státní zaopatření. Má pozornost je následně věnována hlavně dávce rodičovský příspěvek, kdy nejdříve popisují její historický vývoj a pak můj záměr směřuje k porovnání nejnovějších právních úprav, konkrétně novel zákona z roku 2008 a 2012. Práce obsahuje mé názory a úvahy k dané problematice.

Abstract

My thesis deals with the family benefit. First, I described the concepts of social security and social policy. Then I focused on the characteristic of the second pillar of social security, state pension. After that I discussed the main family benefit. I described the historical development and then I compared the latest legislation, concretely the amendments of 2008 and 2012. The work contains my opinions and thoughts on the matter.

Seznam klíčových slov

- Sociální zabezpečení Social security
- Sociální politika Social policy
- Druhy dávek státní sociální podpory Types of social benefits
- Rodičovský příspěvek Family benefit
- Mateřský příspěvek Maternity benefit
- Peněžitá pomoc v mateřství Maternity pay
- Volba výše rodičovského příspěvku Choice of the amount of benefit
- Nárok na rodičovský příspěvek Right to family benefit